

[Accueil](#)[Revenir à l'accueil](#)[Collection Boite_023 | Notes de la fin de sa vie pour ses derniers livres.](#)[Collection Boite_023-9-chem | Plutarque. ItemConjugalia praecepta. Sexe et disputes](#)

Conjugalia praecepta. Sexe et disputes

Auteur : Foucault, Michel

Présentation de la fiche

Coteb023_f0415

SourceBoite_023-9-chem | Plutarque.

LangueFrançais

TypeFicheLecture

RelationNumérisation d'un manuscrit original consultable à la BnF, département des Manuscrits, cote NAF 28730

Références éditoriales

Éditeuréquipe FFL (projet ANR *Fiches de lecture de Michel Foucault*) ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle).

Droits

- Image : Avec l'autorisation des ayants droit de Michel Foucault. Tous droits réservés pour la réutilisation des images.
- Notice : équipe FFL ; projet EMAN (Thalim, CNRS-ENS-Sorbonne nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR).

Notice créée par [équipe FFL](#) Notice créée le 19/03/2021 Dernière modification le 23/04/2021

ἀνδρὶ ποιεῖν πρὸς ἔσαυτὴν, τὴν δὲ μητρὸς μὴ περισπᾶν
μηδὲ ἐλαττοῦν.

36. Τούς μίσους δοκοῦστι μᾶλλον ἀγαπῶν αἱ μητέρες, ὡς δυναμένους αὐταῖς βοηθεῖν, οἱ δὲ πατέρες τὰς θυγατέρας, ὡς δεσμένας αὐτὸν βοηθούντων· ἵστως δὲ καὶ τιμῆτῇ πρὸς ἀλλήλους δέ εἴτερος τὸ μᾶλλον οἰκεῖον τῷ ἔτερῳ βούληται μᾶλλον ἀσπαζόμενος καὶ ἀγαπῶν φανερὸς εἶναι. Καὶ τοῦτο μὲν ἵστως διάρρογόν ἐστιν, ἐκεῖνο δὲ ἀστεῖον, ἢ νῦν μᾶλλον ἀποκλίναστε τῇ τιμῇ πρὸς τοὺς γονεῖς τὸν ἀνδρὸς, ἢ τὸν ἑαυτῆς, βλέπταιτε κανόνι τι λυπῆται, πρὸς ἐκείνους μάντεψόρουσα, τοὺς δὲ αὐτῆς λανθάνουσα. Ποιεῖ γάρ καὶ τὸ πιστεύειν δοκεῖν, πιστεύεσθαι, καὶ τὸ φιλεῖν, φιλεῖσθαι.

37. Τοῖς περὶ τὸν Κύρων Ἐλλησ παρῆγγειλαν οἱ στρατηγοὶ, τοὺς πολεμίους, ἐὰν μὲν βούντες ἐπίωσι, δέχεσθαι μετὰ σιωπῆς· ἀν δὲ ἔκεινοι σιωπῶσιν, αὐτοὺς μετὰ βοῆς ἀντέξελανεν. Αἱ δὲ νῦν ἔρουσαι γυναῖκες ἐν ταῖς ὅργαις τοῦν ἀνδρῶν, κεραυγάστον μὲν ἥσυχάζουσιν, σιωπῶσιν τὰς δὲ προσλαλοῦσαι καὶ παραμυθίνεινει καταπειράννουσιν.

38. Ορθίως δὲ Εὐριπίδης αἰτιάται τοὺς τῇ λύρᾳ χρωμένους παρ' οἶνον· ἔδει γὰρ ἐπὶ τὰς δργὰς καὶ τὰ πένθη μᾶλλον τὴν μουσικὴν παρακαλεῖν, ἢ προσεκλινεῖν τοὺς ἐν [ταῖς] ἥδοναῖς ὄντας. Νομίζετε οὖν ὑμεῖς, ἀμαρτάνειν τοὺς ἥδονῆς ἔνεκα συγκαθεύδοντας ἀλλήλους, ὅταν δὲ ἐν δργῇ τινι γένωνται καὶ διαφορῇ, χωρὶς ἀναπομένους, καὶ μὴ τότε μάλιστα τὴν Ἀρχοδίτην παρακαλοῦντας, ἵστρὸν οὖσαν τῶν τοιούτων ἀρίστην· ὃς που καὶ δι ποιητῆς διδάσκει, τὴν Ἡραν ποιῶν λέγουσαν.

Kai' σφ' ἀκριτα νείκεα λύσω
εἰς εὐνὴν ἀνέστασα δυωθῆναι φιλότερη.

39. Άει μὲν δέι καὶ πανταχοῦ φεύγειν τὸ πρόσκρουσιν τῷ ἀνδρὶ τὴν γυναικά, καὶ τῇ γυναικὶ τὸν ἄνδρα, μάλιστα δὲ φυλάττεσθαι τοῦτο ποιεῖν ἐν τῷ συνανταποέματι καὶ συγκαθεύδειν. Ἡ μὲν γὰρ ὡδίνουσα καὶ δυσφοροῦσα πρὸς τοὺς κατακλινοντας αὐτῆς ἔλεγε, Πῶς δ' ἀνὴρ καλίνη ταῦτα θεραπεύειν, οἵς ἐπὶ τῇς καλίνης περιέπεσον; Αἱ δὲ ἡ καλίνη γεννᾷ διαφορὰς καὶ λοιδορίας καὶ δρόγας, οὐ δράδιον ἔστιν ἐν ἀλλῳ τόπῳ καὶ γρόνῳ διαλιθήσαται.

40. Ἡ Ἐρμιόνη δοκεῖ τι λέγειν ἀληθὲς. λέγουσα

Κακῶν γυναικῶν εἰσοδοί μ' ἀπώλεσσαν.

Τοῦτο δὲ οὐχ ἀπλῶς γινόμενόν ἐστιν, ἀλλὰ ἔταν αἱ πρὸς τοὺς ἄνθρωπας διαφοραὶ καὶ ζηλοτυπίαι ταῖς τοιωταῖς γναιτὶ μὴ τὰς θύρας μόνον, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀκόδος ἀνοίγουσι. Τότε οὖν δεῖ μάλιστα τὴν νοῦν ἔχουσαν ἀποκλείειν τὰ ὅπτα, καὶ φυλάττεσθαι τὸν Φυθορισμὸν, ἵνα μὴ πῦρ ἐπὶ τῷ πέντετοι καὶ πρόξειρον ἔχειν τὸ τοῦ Φιλίππου λέγεταις γὰρ ἔκεινος ὑπὸ τῶν φίλων παροξύνομον έπι τούς Εὐληγνας, ὡς εἴδι πάτσαντας καὶ κακῶν ἀντὸν λέγοντας, εἰπεῖν. Τὶ οὖν, ἂν καὶ κακῶν ποιῶμεν αὐτούς; Οταν οὖν αἱ διατάξαις ταῖς τοιωταῖς γναιτὶ μετεῖ σε τι-

cularem sibi mariti conciliet benevolentiam, eam qua
is matrem prosequitur non avertat aut diminuat.

XXXVI. Filios matres magis amare videntur, quod ab his se adjuvari posse putant: filias patres, ut suo praesidio indigentes: et qui se mutuo honore afficiunt, operam dant ut quod alteri maxime familiare est, id alter gratum babere, eoque apprime se delectari prae se ferat. Verum id fortasse aliiquid diversitatibus habet. Illud scitum est, si mulier mariti parentibus conspicitur plus honoris tribuere quam suis, et si quid molestum accidit, suos id celans ad viri deferat parentes: fidem enim nobis paramus apud eos, quibus nos confidere ostendimus, et amorem apud eos, quos diligere credimur.

XXXVII. Cyri militibus Græcis duces mandaverunt,
ut hostes cum vociferatione irruentes taciti exciperent,
tacentibus autem eis ipsi sublato clamore occurrerent.
Prudentes itidem matronæ viris ex ira vociferantibus
tacent, silentes alloquio demitigant.

XXXVIII. Recte Euripides incusat eos qui lyra ute-
rentur ad vini potum : erat enim musica ad sedandas
iras luctusque potius vocanda, quam ad enervandum
eos qui jam ante erant in voluptate. Vos quoque existi-
mate perperam conjuges facere, qui voluptatis percipi-
endiæ gratia concumbunt, cum vero aliquid iræ et
dissidii obortum est , secubant , neque tum potissimum
Venerem advocant, quæ his malis optime solet mederi:
quod et Homerus alicubi docet, Junoni hunc sermonem
tribuens :

Dissidiis quorum longis imponere finem,
et thalami insueto jam dudum jungere nexu
constitui

XXXIX. Semper quidem et ubique locorum cava-
vendæ sunt conjugibus offensiones mutuæ, maxime au-
tem ne in concubitu incident opera danda. Quædam
cum urgeretur doloribus partus instantis, reclinantibus
ipsam in lectum dixit: *Et qui possit mederi lectus*
his malis, in quæ in lecto incidi? sed quæ in lecto na-
scuntur dissensiones, jurgia, iræ, difficulter possunt
alio loco et tempore aboleri.

XL. *Hermiones videtur verum esse hoc verbum:*

Me perdididerunt ad me ventitando mulieres malæ ;
verum id non simpliciter fit, sed cum discordia et ob-
trectationes aduersus maritos talibus mulieribus non
fores duntaxat, sed aures etiam patefaciunt. Itaque tunc
maxime quæ sapit aures occludet susurris istis, ne
ignis igni addatur : habebiturque in promptu Philippi illu-
lud, qui fertur amicis in Græcos eum concitantibus,
quod beneficis ab ipso affectos maledicere ei dicent,
respondisse. *Quid ergo agent, si male ipsis fecero?* et
cum mulierculæ calumniatrices dicent. *Amantem su-*

